СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 232. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 6-го жовтня 1937. VOL. XLV. No. 232. Jersey City, N. J., Wednesday, October 6, 1937. THREE CENTS

ПРИБУВ З ЛОНДОНУ ПОСОЛ РИС ДЕЙВИС, ПРИЯТЕЛЬ УКРАЇНЦІВ

НЮ ЙОРК. — До Злучених Держав прибув посол англійського парляменту, Рис Дейвис, що представляє в ньому округу Ланкашир і зачисляється до Партії Праці. Він був підсекретарем (заступником міністра) внутрішніх справ у міністерстві, сформованім цею партією в 1924 році. Рис Дейвис є одним з тих британських послів, що підписали 17. грудня 1930 р. протест англійських парляментаристів проти польської пацифікації Галичини літом 1930 року. Це він ставив нераз до британського міністра закордонних справ запити у справі недодержання Польщею зобовязання надати Галичині автономію. Посол Дейвис відвідав теж Галичину, щоб наочно переконатися про положення українського народу під Польщею. Прибувши до Злучених Держав, він дасть низку відчитів на ріжні політичні й економічні теми, які виголосить по ріжних містах, куди його позапрошували ріжні американські організації, клюби й університети. З ним є у звязку й Обєднання Українських Організацій в Америці й старається дістати його на кілька відчитів для української іміграції.

ВЕЛИЧАВИЙ ЮВИЛЕЙ ГЕНЕРАЛА СІКЕВИЧА.

ТОРОНТО (Канада). — Канадійський часопис з Торонта „Ди Івнінг Телегрем" приносить чотири великі знимки з ювилейного свята, влаштованого з нагоди 50-літньої річниці вступлення до військової служби генерала Володимира Сікевича, відомого старшини Української Армії. Разом із знимками подано обширний опис свята, яке було великою маніфестацією українського імени й українських змагань. Генерала повитала українська кольонія з Торонта перед Сити Гол, де він зложив вінець перед памятником у честь поляглих жовнірів. Були там теж українці з поблизьких місцевостей, як і делегати з подальших міст і зо стейтів. Святочний бенкет відбувся в Українськім Народнім Домі, а взяли в нім участь поза представниками українства посадник міста Робинс, що прибув з іншими урядниками міста, як теж високі військові гості на чолі з командантом місцевої військової залоги, генералом Робертом Рінні, й полковником Фразером Гонтером. Згадані представники міста й армії виголосили відповідні промови. Була заступлена й адвокатура і преса, що виступали „в імені канадійських приятелів України". Були теж численно заступлені: наша молодь, жіноцтво й українські професнональні. На свято наспіло велике число телеграм з ріжних сторін Америки й Европи. У відповідь на виголошені й прочитані привіти Шановний Ювилят підкреслив у своїм житті такі найбільші чотири моменти: Перший, той день, у якім він вернувся до Києва, серця України, і, не потребуючи лякатись кари за те, що говорив українською мовою, побачив, як свббідно повівають жовто-блакитні прапори понад державними будинками на знак, що отсе повстала вільна українська держава. Другий, день, у якім обняв команду над українськими військовими частинами, з якими зачав проганяти ворогів з української землі. Третій, день, у якім його назначено послом України до Угорщини. Четвертий, день, який щойно прийде, коли Україна визволиться з неволі й буде визнана вільною і незалежною державою. Промову генерала повитано оплесками, квітами і подарунками. Разом з ним була його родина, зокрема дружина і його син Лев. Головою ювилейного комітету був д-р В. Яремій, секретарем В. Гультай.

КРАЙ НА ЗДОРОВИХ ОСНОВАХ.

ВАШИНҐТОН. — Економічні знавці, які допомагають урядові при відбудові краю, стверджують, що нема ніякої причини до побоювань, що край може опинитися знову в економічнім безладді. До цього може довести хіба тільки одна гістерія, страх перед тим, що таке безладдя мусить наступити. Позатим усе йде нормальним шляхом.

ҐРІН ЗАПОВІДАЄ ВІЙНУ.

ДЕНВЕР. — Уся машина Американської Федерації Праці буде звернена на те, щоб знищити Комітет Промислової Організації. Вже вибила остання година. І довше годі терпіти руїнницьку роботу Комітету. Таке заповів Вилєм Ґрін, президент Федерації, відкриваючи її річну 57-му конвенцію.

ПРОТЕСТИ ПРОТИ БЛЕКА.

ВАШИНҐТОН. — Бувший сенатор Гюґо Блек засів за столом разом з іншими суддями як повноправний суддя Найвищого Суду Злучених Держав. Та в тім самім часі внесено два протести проти його назначення суддею. Ці протести принято до відома, але за всякою правдоподібністю вони не матимуть ніякого значення.

„ТРЕТЯ АРКТИЧНА ПЯТИРІЧКА".

Большевики завели тепер у себе т. зв. „третю арктичну пятирічку". Впродовж неї мають побудувати аж 23 полярні стації. Найважнішим завданням цих стацій буде корабельна служба. Мають у пляні побудувати такі стації на Нордендскелді, на острові Таймур, на островах Петра і Кирів. Чотири нові арктичні стації зачнуть свою службу вже найближчого року. Полярні стації будуть, як повідомляє преса — технічно добре вивінувані. Для передачі вістей будуть уживати автоматизованих апаратів. Кожна полярна стація одержить також далековидні апарати, подібні до московських і ленінградських. На службу арктичних перелетів поставлять також передаточну систему радіо - телефонії. Розбудова системи повітряних перелетів понад північним бігуном дасть змогу повести дальший розслід досі невідомих районів на північному бігуні.

СЛОВАКИ В ЮГОСЛАВІЇ.

В Югославії живе тепер 70,000 словаків. До війни були вони прибиті й заспані, а по війні, коли пробудилася чехословацька держава, пробудилися й зачали організуватися. Мають у головному свойому селі, Бачкому Петровці, „Словацьку Матицю". Вона є осередком усього їхнього народнього життя. По всіх словацьких селах вона має свої філії-читальні. „Матиця" має 1,070 членів. Мають також свою друкарню і видають тижневик „Народна Єднота", а чотири рази в році науковий часопис „Наш Живот". У Петровці є також словацька гімназія, що виховує словацьку інтелігенцію. Професори тієї гімназії — головні словацькі народні діячі. В Югославії є 27 вселюдних словацьких шкіл з 140 клясами; словацьких учителів є 103. Цього року одержали словаки від ЧСР 100,000 динарів на народні потреби. Словаки живуть переважно в Бачці, Cремі й Банаті. Є їх кілька тисяч у повітах Дякова й Нашіце в Славонії.

НЕЛЮДИ В ЛЮДСЬКІЙ ПОДОБІ.

Якийсь Юзеф Курпель, міський возний, а рівночасно дозорець камяниці ч. 15 при вул. Вірменській у Львові, схопив чужого кота на подвірю і повісив на дроті на паркані. Кіт здох у цей спосіб. Курпеля тягнуть до відповідальности за нелюдськість. — Нелюди в людській подобі бють також немилосердно коней. Таке діється майже що дня по вулицях Львова, що ведуть стрімко вгору, як прим. на вулиці Павлинів. На публику, що звертає увагу візникам, ці нелюди ще викрикують.

ЗАДУШИВ НАРЕЧЕНУ.

В повіті Рава Руська на публичній дорозі знайшли труп 28-літньої Марії Лещик. Устійнили, що її задушив її наречений, 27-літній Ю. Копик з Сокальщини. Копик намагався підрізати собі горло бритвою. Його арештували.

НАРКОТИЗОВАНИМИ ПАПІРОСАМИ ЗАСИПЛЯВ СВОЇ ЖЕРТВИ.

В поїзді, що відходив з Варшави до Гдині, в переділі 1-шої кляси схопили пошукуваного стежними листами поліції ріжних країв міжнароднього залізничого злодія Розенштайна, що живе постійно в Лодзі. При злодію знайшли наркотизовані папіроси, якими він засипляв свої жертви, також ключики й ножі до розтинання валізок. Розенштайн удавав промисловця з Горішнього Шлеська.

ЗАБУТИЙ ПІДПИС.

Недавно трапився в Парижі сензаційний дрібний епізод, який характеризує підхід до признаних слав. Відомий маляр, 80-літній Бенар, увійшов до одного нововідкритого музею. Яке було його здивування, коли над одним образом побачив надпис „Гоґен". Бенар приятелював колись із Гоґеном і Ван Гоґом — сам добрий знавець мистецтва. Він попрохав директора музею до себе і заявив йому, що т. зв. образ Гоґена належить йому. Ніхто не хотів повірити. Бенар умів знайти куток на образі, де можна було прочитати його підпис. Образи Бенара мають тільки пересічну ціну, Гоґен належить до тих, за якого твори платять фантастичні суми. Уявім собі, що Бенар був би вмер і не будоб кому доказати ощуканства. Критики мистецтва ломилиб собі голову над тим, як дивно Гоґен умів нераз малювати!

МАТИ ВДУШИЛА ПІДЧАС СНУ ДИТИНКУ.

В Чортівці, повіт Коломия, Параня Калин заснула з одномісячною дитинкою разом на одному ліжку, змучена цілоденною працею. Нічно придавила вона дитя, не вудчуваючи навіть нічого. Аж рано виявилося що дитинка не жила.

АХ, ТІ УКРАЇНЦІ...

У Ковлі відбулося перед кількома днями свято „стшельца" і в тім святі взяв участь також ковельський віцестароста. Ріжні волинські „кур'єрки" роблять ґвалт: пан віцестароста прибув на свято „стшельца" у звичайному одязі, без краватки, а це, на думку „кур'єрків", є образою для польського народу й польської держави. В цьому всьому завинили українці, бо от „кур'єрки" твердять, що „більше уваги присвячує пан віцестароста до іншої „влади" громадянства та врочистости. В такому костюмі пан віцестароста не пішов би на академію в честь Петлюри чи Шевченка".

ГРІМ УДАРИВ У БУДИНОК ОПЕРИ ДЯ СКАЛЯ.

Підчас триваючої кілька годин бурі в Медіоляні (Італія) грім ударив у будинок опери Ля Скаля. Вибухнула пожежа. Вогонь незабаром погасили.

ЯЗВА ГУСЕНИЦЬ.

В цілому березівському повіті дається сильно в знаки масова язва гусениць, що нищать на полях і в садах ярину та овочі. Шкоди від гусениць дуже значні.

ЗАПОВІДАЄ СЕСІЮ КОНГРЕСУ.

Президент Рузвелт говорив у Сейнт Пол, Мінесота, що він певний, що маси народу є за нього. І тому далі продовжатиме боротьбу за реорганізацію Найвищого Суду й інші ним предложені, а досі відкинені законопроекти. В тій цілі буде скликана нова сесія конгресу десь у половині листопаду.

БУРЖУАЗІЙНИЙ ПІДРУЧНИК ІСТОРІЇ.

З уваги на дискваліфікацію комуністичної „історії Москви" професора Покровського введено до високих совєтських шкіл „тимчасово" відому книжку проф. Ключевського — „Курс історії Росії". Ця книжка була за царських часів підручником у московських університетах. Совєтська преса мотивує це зарядження в той спосіб, що „совєтська наука може йти вперед, тільки присвоюючи собі як фундамент найвищі осяги буржуазійної науки і розвиваючи її далі в совєтському дусі".

З ЛІКАРЯ РІЗЬБАР.

Як родяться таланти на паризькому ґрунті, доказом цього нехай буде така свіжа історія. Один російський еміґрант, лікар, приїхав до Парижа з молодою, чудовою жінкою. Він заробляв як лікар і жив щасливо. Та по роках його молода жінка вмерла. Його вся опіка нічого не помогла. Коли жінка лежала на смертній постелі, він не впускав нікого до її кімнати і на останній спомин для себе зняв знеї посмертну маску. Відтої хвилини він не ввійшов уже більше до свого лікарського кабінету — занятий тільки єдиною думкою, щоб відтворити в мармурі постать покійної. За останні гроші вписався до академії мистецтв і почав студіювати різьбу. Коли навчився різьбити, взявся до мрійної статуї. Тепер він відомий різьбар. Сильному почуванню, що потрясло ним цілим до глибин, він завдячує свій талант, що дрімав у ньому десятиліття. За його різьби платять тепер великі гроші.

ШКОЛИ НА ВОЛИНІ.

Волинська шкільна округа, що їй підлягає шкільництво волинського воєвідства, має тепер 1,919 вселюдних шкіл з 255,000 учнів, 25 середніх шкіл з 5,000 учнів, 36 професійних шкіл з 2,000 учнів та 9 рільничих шкіл з 1,000 учнями. Майже всі ці школи є, розуміється, польські.

ЧОРНА НЕВДЯЧНІСТЬ.

В містечку Дережня, рівенського повіту, знайшли в ріці Горині мертве тіло жінки в повному вже розкладі. До тіла був привязаний кільчастим дротом камінь, ваги 43 кг. Виявилося, що тіло було Матрони Олійникової. Олійникова мала вихованця, Петра Писарця. Йому записала вона, будучи хорою, своє майно. Опісля подужала, а Писарець, побоюючися, щоб не змінила записy, рішив її вбити. Коли йшла до Рівного, Писарець напав на неї, побив її палицею, а опісля вдушив. Труп вкинув до Горини. Писарця арештували.

НА РЯТУНОК НАШІЙ АКАДЕМІЧНІЙ МОЛОДІ

ЛЬВІВ. — У Львові створено комітет, до якого ввійшли кількадесять наших найпередовіших громадян в цілі помочі українській академічній молоді, яка внаслідок тяжких відносин опинилася майже в безвихідному положенні. Цей комітет видав заклик, у якому між іншим говорить: „Всі знаємо, що без сталого плилливу молодих людей з високою освітою грозить нам занепад усіх ділянок нашого національного життя, та що вслід за тим прийшов би упадок Української Нації до рівня безпомічної етнографічної маси". А далі: „Українське суспільство може усунути багато тих перешкод (що їх зазнають студенти). Темна й холодна хата, невідповідний харч, брак опіки в недузі і брак грошей на вписові й іспитові оплати — це ті буденні перешкоди нашої академічної молоді, що українське громадянство мусить усувати. Це наш національний обовязок і ніхто зо свідомих українців не може від нього відмовитися. Не тільки тут у краю, але і там далеко за океаном всі українці повинні взяти на себе цей обовязок". Дальше йде заклик, щоб усі складали на ту ціль свої жертви і пересилали їх до краю.

СОВЄТИ КРІВАВЛЯТЬСЯ ДАЛІ.

МОСКВА. — Совєтська влада знов застрілила 31 своїх громадян за ріжні здогадні провини. За останні два тижні застрілено вже 114. Цей раз розстрілено 11 за псуття збіжжя: 5 в Україні, 3 в Архангельську, 3 в Іркутську. Крім них застрілено 20 в Архангельську за „хуліганство". Також усунено завідувача зоольоґічного городу в Москві, а кількох помічників арештовано за те, що вони „лякали і дошкулювали звірятам", а деякі звірята вбивали. „Ізвєстія" помістили гостру статтю, звернену проти комісара внутрішнього торгу, Вайцера, в якій говорять, що під оглядом достави овочів і городовини справи в Совєтах представляються катастрофально. Вони наводять докази, що в Москві, Свердловську, Ростові, Курську, Києві, Саратові, а навіть у Бухарі і Ташкенті нема подостатком овочів та городовини і люди стоять у чергах, щоб ці продукти купити. „Ізвєстія" говорять, що в Совєтах заходить таке, що при рекордовому врожаю готов бути голод.

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА ЗМІНЯЄ ТОН СУПРОТИ ЯПОНІЇ.

ЛОНДОН. — Англійська передова преса, яка ще донедавна ставилася гостро проти Японії і навіть накликала до економічного бойкоту, нагло змінила свій тон і почала виступати проти тих англійських кругів, що домагаються санкцій проти Японії. Цю зміну приписують натискові англійського уряду, який боїться, що економічні санкції проти Японії можуть дуже кепсько відбитися на англійськім та австралійськім експорті вовни до Японії. Японці вже тепер ухвалили не купувати за границею 300 продуктів, які не є конечні для домашньої консумції, щоб у той спосіб защадити готівку на інші цілі. Ця ухвала в першій мірі болючо діткне деякі американські текстильні вироби.

ПІРАТСЬКА ПІДВОДНА ЛОДКА ЗНОВ АТАКУЄ.

ЛОНДОН. — Невідома піратська підводна лодка знов заатакувала англійський бойовий корабель на Середземному морі, „Базиліск". Вона нагло вигірнула з води і пустила в напрямі корабля торпеду. Торпеда хибила корабель. Корабель пустився за лодкою, повідомляючи про це інші патрулюючі кораблі. Всі вони пустилися в погоню за лодкою, але вона сховалася в морських глибинах і її не можна було зловити.

ІТАЛІЯ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД ТРИДЕРЖАВНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

РИМ. — В „Джорнале Д'Італія" Вірджініо Ґайда, що його вважають голосником Мусолінія, заявив, що Італія відмовить запрошення Англії та Франції враз з ними нарадитися в еспанській справі та прийти до якогось рішення. Затe він сказав, що Італія готова перенести свої переговори назад до „Комітету невтручування в еспанські справи", який є в Лондоні та до якого входять також Німеччина й інші держави. Цей комітет від кількох місяців не проявляв ніякої діяльности.

СУДЯТЬ АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕТУНА.

САЛЯМАНКА. — Еспанські революціонери поставили перед суд американського летуна Гарольда Даля, який служив червоному еспанському урядові і якого революціонери взяли в полон. Даль вірить, що йому дарують життя, бо він заявляє, що червоні змусили його револьвером, щоб він брав участь у бою проти революціонерів. Він записався до еспанської червоної армії не як бойовик, тільки як летунський інструктор. Він признає, що зробив помилку й хоче чимскорше вертатися додому.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РЕАЛІСТ ПРО ДЕМОКРАТІЮ

Звідкись узявся якийсь величезний страх за демократію. Поширюють його деякі чинники й в Америці, а перед у цьому ведуть — большевики. Дивне це й кумедне. Але правдиве. І в нашім громадянстві теж декого дуже мучить отся демократія, бо дехто таки доконче хоче вишукати між нами ворогів демократії. Якжеж глядіти на ці обяви? Частинну відповідь щодо цього можна знайти у тім, що пише про Тому Масарика Анна О'Гер Мек-Кормик, відома американська журналістка.

Як відомо, Масарика вважають у цілім світі одним з найкращих визнавців демократії: в теорії. Але він теж цікавий як виразник того, як треба примінювати засади демократії у реальному житті. Отже в тім другім випадку, як стверджує американська журналістка, Масарик, як практичний чеський політик, прийшов із жалем до переконання, що якіб не були гарні демократичні засади в теорії, то для нації є важніше, щоб себе вдержати при житті, ніж те, на яких засадах є побудована її форма правління. Масарик, каже ця журналістка, будучи президентом, бачив, що національні меншини в Чехословаччині не мають тих прав, які їм повинні бути дані згідно з засадами демократичного правління, бо їх положення нагадує положення чехів під Австрією. Але виправдував це інтересом самозбереження — Чехословаччини.

Чи дійсно Гітлер і інші диктатори загрожують демократії? В першу чергу Масарик казав, що нищення Німеччини по війні у Версалі спричинило появу Гітлера. І твердив, що слабість демократії походить таки з її власного нутра. Це вона надто залюблена в собі й тому така слаба, бо не вдивляється як слід у те, що довкруги неї діється. Це вона видає нездисципліновані типи, амбітні, скорумповані й продажні, що її нищать. Це вона витворює у загалу байдужність до громадянського життя, а та байдужність завдає смертний удар самій демократії.

Якжеж рятувати демократію? Звичайно рятують її таким способом, що ті, що вважають себе „демократичними рабінами", критикують на всі лади інших, що ніби не є демократами. Та вічно кричати проти фашизму і диктатур не доведе до нічого путнього, говорив Масарик. Хто хоче, щоб демократія вдержалася, хто є правдивим демократом, хай лишить ці всі нарікання, хай перестане витикати іншим брак демократичних почувань і хай береться до позитивної, творчої праці. І хай не боїться виявляти недомагання демократії. Хай їх виявляє і хай вказує на способи, що треба робити, щоби позбавити демократію тих усіх недомагань, з яких зродилась у світі криза демократії.

Думки ті не зашкодилоб застосувати і до нашого життя. І добре булоб, щоби була в нас лицитація на те, хто є кращий демократ, яка партія, яка особа. Тільки виставляймо на ту лицитацію діла, а не пусті слова.

СОВЄТСЬКА ПРОПАГАНДА У ФРАНЦІЇ

(Допис із Парижа).

Хиткий внутрішньо-політичний стан Франції та її розрахунки на поміч Москви у випадку війни з Німеччиною витворюють для большевиків надзвичайно сприятливий ґрунт у веденні пропаганди.

Совєтський уряд у ріжних маскованих формах має тепер до диспозиції у Франції велику скількість пресових видань, при допомозі яких він обережними, але систематичними дозами затроює душу й думки французької маси. Ця пропаганда вже не обмежується тільки політичними завданнями; вона змагає до охоплення **мистецтва, літератури** і т. д. — коротко кажучи, цілого культурного життя Франції. В цей спосіб большевики хотять свої впливи на французьку суспільність поширити в глибину.

Робиться це (крім преси) при допомозі багатьох пропагандних середників. У Парижі існують **совєтські клюби** й **„культурні" організації**, театри, ріжні експозиції, включно до спеціяльної радіостації. Ця радіостація ніби заснована „невтральним" акційним товариством, але на ділі обслугує совєтську пропаганду, систематично виголошуючи виклади й концерти, присвячені СССР. Велике значіння для большевиків має **кіно**, як засіб розпропагування широких громадянських мас.

Підбір фільм також відповідний. Виставляють або кінорепортажі з демонстрацією совєтських „здобутків" у ділянці господарства, спорту, культури і т. д., або фільми з виразним політично-агітаційним зафарбленням. Особливу увагу присвячують червоній армії. З екранів виступають цілі полки, що парадують на Червоній Площі в Москві. Посуваються кольони возів, артилерії, панцирних авт, кавалерії та ескадрони летунів. Часто показують також червоних офіцирів. Всі вони підібрані — високі, вигодовані, в блискучих мундурах, що їм моглаб позаздрити й стара царська армія. Все це робиться для **демонстрації** мілітарної „могутности" совєтського Союзу. І французька публика поглядає захоплено на всю ту агітку. В цей момент і французький „буржуа" і збольшевизований робітник щиро вірять, що в погрібнім моменті червона армія зможе врятувати їх від „бошів" (так французи називають німців).

А ось недавно до Парижа приїхав московський **художній театр**. Цей театр має за собою велику традицію й мистецькі надбання ще з передреволюційних часів. У Росії його вважали за найкращий. Можна собі уявити, з якою цікавістю чекала його французька публика! В програму ввійшли песи офіційного совєтського драматурга Горкого й інших. Як „данина" новому сталінському курсові, що вертається тепер до старих московських культурних традицій, до вистави були признані й песи Толстого.

Ціле це підприємство було явно дефіцитове. Бо хоч вистави відвідувала маса людей, то прибутки ніяк не могли покрити виданих коштів. А ціни в театрі були визначені дуже низькі. Це тому, щоб (з пропагандною метою) уможливити доступ на вистави широкої публики. Під оглядом технічного поставлення вистави дійсно були на висоті. Цього одначе не можна було сказати про артистів і їхню гру. Зо старих акторів у московському художньому театрі ніхто не залишився, новіж (уже совєтської „продукції") не мають належної культури. Це мусіла признати й французька поважна театральна критика. Але серед широкої публики успіх був забезпечений! Їй вистачало вже того, що театр приїхав „де Моску" (з Москви)...

Не вспів згаданий театр вернутись до совєтського Союзу, як французька преса проголосила чергову сензацію: з Москви до Парижа їде **хор**, зложений із жовнірів червоної армії. В програмі хору стояли пісні „народів СССР", а зокрема спеціяльні пісні червоної армії. Цілий місяць преса реклямувала цей хор. Нарешті він приїхав і дав впродовж вересня низку концертів.

На першому концерті був „увесь Париж". Величезна, найкраща саля в Парижі (так зв „саль Плеєль") була виповнена панами в блискучих мундурах і фраках та панями в розкішних бальових сукнях і футрах із діямантами... В льожах засіли представники французького уряду й дипльоматичного корпусу. Точно в призначеній годині заслона піднялась і перед очами публики станув хор червоної армії. Видовище було справді імпозантне.

Стрункими рядами на сцені стояли співаки. Перед ними орхестра зо спеціяльних московських інструментів (балайки, гармонії і т. д.). Всіх хористів — 180! Одягнені вони були прекрасно. На всіх високі військові чоботи, чорні споднi - „галіфе", зелені „гімнасторки" з відзнаками на ковнірах і кашкети з червоними пасами. Ця громада людей стояла струнко — нерухома, ніби вирізьблена з заліза. Враження було надзвичайно сильне.

По короткій хвилині вийшов диригент червоноармійського хору, дав знак і салю стрясли звуки „Марселези" (французький гимн), співані... по французьки. Вслід за цим відспівали „Інтернаціонал". А після цього зачалися програмові точки.

Враження публики від концерту трудно переказати словами: це треба було бачити. Французи (головно панки у фраках та дами з діямантами) буквально ревіли гістеричними голосами захоплення й хвилинами здавалося, що ця кількатисячна маса в свому ентузіязмі кинеться на сцену. А вже цілковите божевілля охопило публику, коли хор французькою мовою проспівав спеціяльно скомпоновану в Москві пісню, де заявлялося, що червона армія готова прийти з допомогою „союзній Франції" на випадок війни...

Контрастом цього видовища був самий хор, що по викінченні кожної програмової точки завмирав у позі „струнко", ніби всі ці овації його цілком не обходили. Публиці відповідав тільки диригент коротким військовим уклоном голови. Солісти хору на виклики виходили з наказу дирігента, машируючи як на навчанні, й після повороту на місце знов ставали струнко. Дисципліна як у поведенні так і в співах хору була надзвичайна.

Під оглядом мистецьким хор був справжнім шедевром. Прекрасні тенори, могутні баси й баритони — вся ця маса із 180 людей співала з артистичністю, що не могла не захоплювати. Такими голосами, організованістю й мистецьким виконанням міг у своїм часі виказатися тільки хор нашого Олександра Кошиця. В концерт, між іншим, була включена й українська пісня „Закувала", що мала серед публики величезний успіх.

Отже бачимо, що большевики майстри в пропаґанді, а вже з концертами цього хору вивязалися зразково, з найбільшим успіхом. Коли подумати критично, то організація такого хору не є нічим особливим, ні дивним. Совєтський уряд чейже міг вибрати з мілонової червоної армії 180 людей із відповідними співучими даними, тимбільше, що, як в інтерво французьким журналістам заявив самий дирігент, підготова хору тривала шість років. Маючи всі можливості, хор досягнув найвищої досконалости в своїй зорганізованості й мистецькій частині. Між іншим, як видно з афішів, серед хористів дуже багато українців (Василенко, Дмитренко, Остапенко і т. д.). Можна також собі уявити, як то в Москві „муштрували" тих хористів перед їхнім виїздом за кордон!... Та про це французи не думають. У такі розваження пересічний француз очевидно не заглиблюється. Він не знає, що зусилля большевиків були спрямовані на те, щоб хором зарепрезентувати цілу червону армію, як зразок організованости, талановитости й сили. І це пропагандне завдання, треба обєктивно признати, їм вповні вдалося. Французька опінія набула з виступів червоноармійського хору саме таких вражінь, які потрібні були Москві. Вона повірила, що ця армія є дійсно така зразкова як цей хор. Таким чином Москва досягла поставленої мети: в почуванні й думках французької масової опінії взяла чергову перемогу совєтофільська отрути. А про цеж большевикам ішло!

М. Органський.

„ПІВДЕННА СТОЛИЦЯ"

(Осідок „батька китайської революції").

Нанкін, столиця китайської революції від 19 літ, відграває важну ролю в житті Китаю вже в III. столітті. Був тоді Нанкін осередком трьох королівств, на які тоді ділився Китай. Тоді Нанкін звався Кіянчін. Його теперішня назва „Південної Столиці" походить щойно від початку XV. століття, коли цісар Юнь-Льо з династії Мінь переніс столицю з Кіянніну до Пекіну. Що цьому місту надали назву „Південної Столиці", це говорить про ролю, яку воно тоді відгравало в житті Китаю, хоч цісарську столицю перенесли на північ, а також доказує, що ідея народньої столиці все звязувалася з Нанкіном.

Коли після довгих і тяжких воєн у першім періоді існування китайської республики вдалося вкінці куомінтанові під проводом Чань Кай Шека здавити опозицію північних генералів, розпорядком національного уряду (з 21. червня 1927) Нанкін став офіційною столицею Китаю. Вибрали Нанкін столицею китайської республики з важних причин. Нанкін це пристань при березі великої ріки Янце, якої долину вважають „господарським серцем" Китаю, лежить теж найближче Шанґаю, торговельної столиці Китаю, тому надається до виконування великої ролі економічного осередка Китаю. Історичні причини вибору Нанкіну столицею Китаю також неменше важні. Творці республики кажуть, що Пекін „пересичений мандаринськими міязмами" та що треба зірвати оконечно з тими впливами, що спираються на імперіяльних традиціях і ідеях. Крім того Пекін у спогадах кожного китайського патріота лучиться із спогадом про завойовницькі наїзди династій монголів і манджурів. Головною Сунь Ят Сен, творець китайської республики, домагався рішучо, щоб столицю перенесли з Пекіну до Нанкіну. Воля Сунь Ят Сена стала приказом для воївників китайської республики. Ще в 1925 році, у хаосі громадянської війни, тодішні провідники куомінтану, що нераз взаємно поборювали себе, ухвалили вибрати Нанкін столицею Китаю та місцем вічного спочинку „батька китайської революції". Сунь Ят Сен помер 12. березня 1925 року в Пекіні і там його провізорично похоронили. В перші роковини його смерти положили вугольний камінь під будучий мавзолей на Багряній Горі під Нанкіном, а 1. червня 1929 р. зложили там свячоно тіло Сунь Ят Сена на вічний спочинок.

Відтоді гробниця Суня стала національними святощами Китаю. Багряна Гора, у стіп якої є його гробниця, здавна була в пошанівку. Тут напроти мавзолею Сунь ят Сена спочиває від 1399 року основник династії Мінь, перший її цісар Гунь Ю, який прогнав монгольських наїзників і вчинив Нанкін столицею Китаю. У лютім 1912 р. Сунь Ят Сен, тоді перший провізоричний президент молодої китайської републики, відвідав гробницю свого великого попередника, щоб його святочно повідомити, що китайський нарід знову прогнав наїзників, цим разом манджурів, і що тепер сам собою править. Сімнадцять літ пізніше сам спочив побіч великого цісаря Китаю, а побіч нього на народнім цвинтарі похоронили вояків, що згинули за републику.

Культ і пошана, яка витворилася довкола Сунь Ят Сена, причинилися до того немало, що Нанкін, місце його вічного спочинку, став політичним і моральним осередком Китаю.

Проф. Йосип Пеленський.

ПАНОРАМА СТАРОКНЯЖОГО ГАЛИЧА

Уступ з книжки „Галич в історії мистецтва віків середніх", вид. Академією Наук у Кракові 1914 р.

Катедра Успенія Пречистої Богородиці в Галичі стояла на княжім замку, але місце замку не було знане, тимто і було спірне. Вислідити місце старої катедри, як найзнаменитшої памятки національної і культурної, а також мистецької — значило стільки, що розвязати спір про замок. І я не ухилився від тої роботи, бо щоб видати остаточний осуд у тій справі, треба було перевідати простір коло сто кільометрів квадратових. А коли це сталося, то зібрані докази про місце старокняжої катедри служать також за відповідь на питання, де був княжий замок, себто згадуваний у літописах „град Галич".

Хоч матеріял до цієї праці — нехай це буде вільно зазначити — здобув я з немалим трудом, всеж труд нагороджувало почуття вдоволення, яке маємо тоді, коли труд дає бажаний вислід, а важна загадка йде до розвязки. Тут кожна подробиця доповнювала цілість. Отте саме каміння показувало матеріял будинків; фундаменти — величину тих будинків і їхнє завершення; потовчена різьба — орнаментику; а ще інші подробиці показували життя, яке там завмерло. А всі разом руїни та урочища показували розлогість системи, за якою збудовані були давні столиці, м. ін. і ця розбита ворожими нападами і зметена з лиця землі, до тої міри, що нині і традиція пропала і память загублена про те, де що було. Навіть наука зійшла на бездоріжжя, коли хотіла віднайти саме столичне місце митрополії і княжого двора.

З тим більшою охотою і приємністю поділюся з ласкавим читачем видом колишньої столиці Галицько-волинської держави, як бачу її очима моєї уяви.

Всюди там, де оранину або ліс застелює жорства, стояли камінні будівлі, а при них ще інші деревяні будинки. Виразно рисуються навіть їхні білі стіни і склеплення. Їх камінні мури світять яскраво крізь зелень, а позолочувані бані сиплять іскри і палають вогнем у верхів. Їх видно скрізь між купами землі на залуквянській горбовині від Дністра до Сокаля аж по „Галицьку браму". Під Дубровою, під Крилосом, і далі поза „Криліс", по села Якторів, Бринь, Козину і Пітрич. А либонь ще далі: по Тязів, Сілець, Чешибіси (Єзупіль) і багна Бистриці — далі, а таксамо за Чвою (Лімницею) горі Дністром. Стоять собі серед окопів на верхах гір, вище і нижче, як більші і менші, ближчі і дальші та заразом щораз рідші фортеці. Є в тім церкви муровані і деревяні, манастирі і садиби міщан, княжих дворян і селян, слободи вільні і загороди „смердів" — воєнних бранців.

Всі важніші ремесла і професії, навіть торговиці відпустові, мають тут свої місця довкола княжого замку. І так окремо сидять сапожники (шевці), окремо боднарі біля сухих жуп сільних у Калуші та ін. Окремо колодії, ковалі, робітники тут скляних, стрільбичі, римарі, сідельники і золотники. Двірські пасіки і медосити в Медині і Медусі, двірські пакосівці і конюшні і стадники рогатої, дикої й освоєної худоби — на Букових болотах. Над ставами в Якторі робіть сіти на рибу і дичину. Побігущі почтарі сидять у Вістовій, надворні „скоморохи", себто веселчаки і півці-бандуристи (поети) сидять у Скоморохах, а сторожі в Блюдниках і на Стовпі далеким, де нині Станиславів. Волості заздалегідь заповідають тривогу підпалом високих смолоскипів (з ялиць) на вершках гір, відбираючи подібну депешу з дальших сторін краю.

Так окружений твердинями, наче вінком, стоїть у середині на високій скелі — „Криліс", званий — престольний город. Опоясує його вгорі подвійний перстень велитенських ровів і валів, наїжених дубовим заборолом башт і остроколів. Таким чином відтинають вони замок на півдні, себто від сторони Якторова, від решти окруження. Крім того боронять приступу до скали води річки Лукви та її доплиbу Мозолова. Ті води, сперті гатами, творять довкола замку стави, а при ставах мелять млини. Зпоза валів і заборол, зпоза зелені і деревяних палат на скалі, видно велику церкву соборну Пречистої Богородиці, котра далеко блищить горішньою частиною мурів і покрівлями. Ціла вона пірнула в сяйві своєї бані і власної слави. Видно її добре зблизька і здалека, бо стоїть на такій високі і сама здіймається так високо понад окруження, що проміні її золотого хреста линуть довкола далеко і надять до себе очі всього краю. Цей хрест пригортає до себе всіх, бо собор є вті́ленням для них самої святости, і краси, і величі, і сили. Єднає з Богом, заспокоює вроджений естетичний хист, а вгорі як найліпша Мати-Опікунка тулить їх до себе, береже і спасає. Звідси така глибока і щира понад усе любов до своєї Опікунки, на яку тільки душа людська годна була спромогтися.

Такий був Галич перед віками. Але сьогодні нічого подібного не побачить уже цікавий подорожник. Образ міста, що ми його показали, це лиш привид фатаморгани. Вона теж показує речі правдиві, що мають десь місце у просторі, таксамо, як ті тут мають місце в часі. Давно вже щезли садиби розлогі, манастирі, церкви і двори по садах тінистих і гаях. Прийшов день, коли перестав блищати і хрест на соборі. Собор розпався, а хоч заступив його другий, до того був уже неподібний. І мідяни заглухли, не клекотить більше людського кебетою; нема там ані базарного ані відпустового натовпу, а притуплена зброя заніміла, і краса строїв полинена, і дух лицарський, завзятий, гордий — сів порохом на тихих могилах!...

Мудрий пес.

— Гарного маєте пса! А чи мудрий?

— Дуже! Вчора я зупинився на вулиці і питаюся його: „Неро, чи не забули ми чого?"

— Ну і що, він певно побіг до дому?

— Ні, сів на хіднику, став шкробатися поза вухом і думав над тим, що то могло би бути!

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ВАЖНЕ ПИТАННЯ?

Брус Бартон, кандидат Републиканської Партії на становище конгресмена з 17-го конгресового дистрикту в стейті Ню Йорк, каже, що виборча кампанія повинна бути зосереджена довкола найважнішого питання життя.

Нема що й казати, що повинна. Але чи є де виборчий кандидат, який сказав би, що він не зосереджує своєї кампанії довкола найголовнішого питання життя?

ЧИ ЦЕ ВСЕ?

Каже Бартон, що найголовнішим питанням при цьорічних виборах до конґресу є питання дорожнечі засобів до життя.

І це правда. Одначе від чого ця дорожнеча й що на неї робити?

Відповідаючи на це питання, Бартон вказує на дорожнечу свинини: „Дивіться, як свинина подорожіла! Через що? Через те, що південні фармери різали пацята. Як так дальше піде, говорив Бартон, то люди будуть могти бачити свинину хіба на виставі в музею.

Чи не виходить тепер ясно, на кого має голосувати виборець, як не хоче бачити свинини лише в музею?

ОДІННЯ И ЧЕСНІСТЬ.

Від початку війни Японії проти Китаю шириться в Японії як мода „почесна обдертість". Люди перестають уважати це за нечесть появлятися публично в полатаній одежі.

Видно, що появитися публично в латаній свитині вважалося в Японії соромом. Тепер проти цього старого погляду виступає новий, що не добачує в полатаній одежі сорому, бо дозволяє догадуватися, що людина з латаною одежею може замісць на одіння, видала гроші на державу й війну.

Про подібне зударення двох поглядів у цій справі пише Іван Франко в своїм творі „Молода Україна", коли то, малюючи перші знайомства українців з Галичини з українцями з Росії, каже: „Тимчасом в Україні рух пішов у такім напрямі, що галицьким благовірним народовцям аж волосся ставало на головах. Звідти приїздили сюди люди, здібні до високо абстрактних, теоретичних спорів, з теорії страшні вільнодумці, революціонери та безбожники, в манерах якісь варвари, що не признавали в манерах обовязкових у Галичині товариських форм, возили з собою сокири, кричали голосно в публичних льокалях; приїздили дами з обстриженим волоссям, свобідними манерами, дами, що самі заходили до далекого Ціріху на медицину, не дбали про строї, про рукавички, а нераз навіть про просту охайність".

Про подібне зударення двох поглядів у цій справі стрічаємо й у „Моїх спогадах" Софії Русової, котра пише про свої відвідини в Швайцарії з 1861-шім році (їй, видно, було всього кілька літ): „У наші гарні готельні кімнати заходили якісь погано одягнені, розкудовчені люди; батько хмурився, коли вони завялялись, і виходив з кімнати; а сестра з захопленням розмовляла з ними та діставала від них заборонену літературу. Я памятаю, як часто, коли ці немовиті для мене люди виходили, вона палко хапала мене в обійми й казала: „Ноно, Ноно, тиж нічого не розумієш; це найкращі люди Росії!"

МОЖЕ И ПОЧЕСНО, АЛЕ НЕ ВСІМ ЗДОРОВО.

Проти моди „почесної обдертости" в Японії підноситься реакція: виступають проти неї кравці.

Кажуть, що латка може й не приносить нечести, але кравці мусять жити. А як їм жити, коли люди не будуть нового одіння робити, а лише старе латати?

У 1916-тім році підчас президентських виборів в Америці голярі виступили були з резолюцією проти вибору президентом Чарлза Гюза, бо вибір чоловіка з бородою президентом Злучених Держав причинивсяб до поширення звичаю ходили з неголеною бородою, а це пошкодилоб голярам.

НАЩО ШКОЛА?

Заряд вечірних публичних шкіл у Ню Йорку в своїм заклику до громадянства послугуватися цими школами запевняє, що науку в цих школах зовсім перемінено. Мовляв, ці школи мають набудуче вчити не по академічному, але практично, себто не в тій цілі, щоб навчити учня розвязувати трудні умово питання, але в тій цілі, щоб учень міг розвязувати звичайні питання свого практичного життя.

Цікаво, наскільки цього роду школа зацікавить учнів. Адже є люди, які не на те до школи йдуть, щоб навчитися, як розвязувати завдання свого життя, але щоб навчитися такого, чого їх сусіди не знають.

Каже дирекція вечірних шкіл: „Нова система курсів має навчити учнів брати більшу участь у житті довкола них — громадянську й товариську. І знову можемо спитатися: Чи не відстрашить саме це багато учнів? Невже всяка людина хоче брати більшу участь у громадянському й товариському житті? Невже довкола нас нема людей, що на всі заставки відмежуються від кипучого довкола них життя?

НАЗВЕРХНІСТЬ У ПРАКТИЧНОМУ ЖИТТІ.

Цікаві думки про вагу назверхности в практичному житті висказує І. Пеленська в своїй статті про погляди Шевченка на жінку в одному з давніших річників львівського журналу „Нова Хата":

„Поет мав замало практичного змислу, щоб здати собі справу з дійсного стану речі. Хоч до всіх людей він підходив передівсім з етичною оцінкою, то всетаки у відношенні до жунки він був, як здебільша бувають чоловіки, необективний. Зверхня краса часто поєднувалась у нього з духовними вартостями. Після цього мусіло прийти розчарування".

На думку цеї авторки, Шевченко судив жінки по зверхних признаках, по красі тіла, чи хочби самого одіння, як інші люди судять людину по одінні. Як у деяких людей гарне одіння це признака порядної людини, так у нього краса жінки була признакою гарної душевно жінки. Чи правда це, чи неправда, що всі чоловіки так судять жінок, не знаю, але що таке відношення до жінок необективне, не безстороннє, але стороннєче й мусить довести до розчарування, можна догадатися.

І як вона каже: „Якщож ішло про щоденне життя, то Шевченко, як і більшість великих митців, не мав почуття реальної дійсности", то чи виходить із цього, що всякій людині треба вчитися цього почуття реальної дійсности?

ЛІКВІДАЦІЯ МОСКВОФІЛЬСТВА В ГАЛИЧИНІ

У львівському місячнику „Життя і знання" помістив Василь Окунь Бережанський статейку п. з. „Дещо про Общество ім. Качковського", в якій розказує на підставі оголошених звітів про цілковитий занепад русофільського Общества Качковського.

Стверджує автор, що до року 1895 те Общество мало навіть більше членів, як Просвіта у Львові, а в р. 1912 мало їх ще до 8,000. Від того року стало число членів О-ва впадати, а зростати число членів Просвіти. Селянство почало приходити щораз більше до свідомости, що воно не є московським народом. Ще більше поширилася народня свідомість підчас світової війни, а головно в часі визвольних змагань галицьких українців.

Внаслідок цього Общество Качковського, за звітом із 1935 р., мало з кінцем 1934 р. тільки 467, а з кінцем 1935 р. — 588 членів з членською вкладкою по 2 злоті. Т-во Просвіта, з такою самою вкладкою, мало 31,193 членів. Філій мала львівська Просвіта в 1935 р. 85, а Общество Качковського тільки 8, з того аж 7 не проявляли майже ніякої діяльности.

Читалень мала львівська Просвіта в 1935 році 3,071, а Общество Качковського за оба роки не подає зовсім числа своїх читалень, тільки на основі люстрованих читалень і читалень, обдарованих Обществом книжками, можна догадуватися, що було їх яких 160, у більшості на Лемківщині; з того лиш 90 було в р. 1935 діяльних, настільки, що повідомили головну управу про вибори своїх нових виділів.

В 1935 р. 2,915 читалень Просвіти мали в своїх бібліотеках 581,202 книжки, тобто пересічно майже по 200 куплених книжок. У читальнях О-ва Качковського в 1935 р. було пересічно по 85 книжок, а 1936 р. по 87, і то найбільше з дарів головної управи у Львові (бо впродовж півтора року до 1936 р. вона дарувала 56 читальням по 40 книжок своїх давніших видань, а в 1936 р. 10 читальням по 50 книжок). Крім цього головна управа Общества висилала 70 читальням Общества 1935 р. пересічно по 35 книжок давнішого видання, та на ці висилки дістало воно 1935 р. і 1936 р. запомоги від польського міністерства освіти у Варшаві по 1,000 злотих, а фінансова управа відписала Обществу залеглі податки в сумі 585 зл., і вкінці з добровільних датків зібрало Общество в 1935 р. 1,905 зл. „Просвіта" за той самий час зібрала 40 тисяч злотих добровільних датків.

Щоби піддержувати ідею „єдинства" з великоруським народом та виявляти ворожий настрій до української самостійної думки та взагалі до всього, що українське, — управа Общества приказує своїм читальням уладжувати що року день „русской культуры". Приказ той виконали в 1935 р. лиш 17 читалень, а 1936 р. — 24.

Оттак заниділо галицьке русофільство і як би деякі польські круги, котрим те русофільство потрібне для їх політики, його не підтримували, то з москвофілів не булоб і сліду. Живої ідеї не задержиш штучними встрикуваннями, ані затвердженням шкільних книг, ані підтриманням русофільського курсу.

Знає її.

— Ви волієте діставати вашу платню що місяця, замісць що тижня? Чому?

— Бо тоді я матиму раз на місяць авантуру з жінкою, замісць що тижня!

З ДНЯ

ЩЕ ПРО ЯПОНСЬКЕ „ПОЧЕСНЕ ВБОЖЕСТВО".

Як уже згадувано передтим, японські аристократи і багачі рішили впровадити в себе „почесне вбожество", себто рішили носити вбоге вбрання, щоб у той спосіб заощаджувати гроші не купуючи чужих дорогих уборів. Вони станули на становищі, що не одіж прикрашує чоловіка, тільки чоловік одіж. І коли людина розумна, добре вихована й уміє вестися достойно, то навіть коли вона одягнена в убогу одіж, всі пізнають, що вона кращої якости і всі будуть її шанувати.

Здавалосяб, що це рішення надзвичайно гарне і ціла суспільність, головно люди з нижчих шарів, повинні були її повитати. Та ось на це рішення виступили з гарячим протестом японські кравці. Вони внесли на руки цього аристократичного комітету, що започаткував те „почесне вбожество", протест, у якім говорять, що коли ця мода прийметься, то кравці будуть гинути з голоду й не матимуть що робити, бо кожний японський громадянин буде носити дешеве вбрання, а крім того буде купувати рідко, отже їх промисл знидіє.

З цього виходить наука, що коли багачі витрачують гроші на свої особисті справи, то вони не конче роблять тим лише собі приємність, і користь, але також комусь іншому. Гірше булоб, якби вони ті гроші тиснули в банку і взагалі їх не витрачували.

КРУТІЙСТВА БОЛЬШЕВИКІВ.

Большевицька преса в Америці розбивається за теперішнього посадника міста Ню Йорку, Ля Ґвардію, хоч він довгі літа належав і далі належить до Репуликанської Партії, себто тої партії, яку большевики називають „капіталістичною", „реакційною", що „ссе кров з робітників". Остаточно можна мати і такий погляд. Але чому тоді большевики розпинаються так за чільного провідника тої партії? Чи може Ля Ґвардія виступив уже з Републиканської Партії? Ні. Він не виступив з неї, а большевики далі розпинаються за нього, як за рідного батька. Хіба це не крутійство?

Бо або треба сказати, що в Републиканській Партії всетаки не всі люди є лихі, але є й добрі, й що тих добрих зараховувати Ля Ґвардію, або треба бути послідовним і, назвавши всіх републиканців „кровопийцями", до тих кровопийців зачислити і Ля Ґвардію.

З другого боку, большевики називають усіх тих, що піддержують його противника, Магонія, „капіталістами", „реакціонерами", „кровопийцями", хоч Магонія попирають і робітники. Ось минулої неділі зійшлися представники 40 юній, що обєднують у собі сотки тисяч робітників, і заявили, що вони будуть піддержувати Магонія і будуть усіми силами поборювати Ля Ґвардію, який піддержує комуністів. Бо комуністи, так заявляли ці представники робітничих орґанізацій, стараютсья розбити робітничий рух в Америці, щоб у той спосіб здезорґанізувати робітництво і приготовити пригожий ґрунт для комуністичної революції. Комуністи, говорили вони, мають на увазі добра робітників, тільки свої партійні інтереси, а саме, щоб чимскорше прийти до влади.

Отож із цього рішення цих робітничих провідників ми бачимо, що це також брехня, що Магонія попирають тільки капіталісти і реакціонери, бо підпирають його також робітничі організації. Чи може большевики в своїм крутійстві назвуть також тих сто тисяч робітників „капіталістами і кровопийцями"?

ПОЛЯКИ ПРО СВОЄ СЕЛО.

Орган групи полк. Славека, „Ютро Праци", в статті „Поділася кров" подає таку характеристику польського села: „Сучасне польське село, кажучи без обиняків і демагогічної бляги, є майже зовсім пасивне у відношенні до всяких життєвих явищ, а перш усього до власної біди і нужди. Є це явище обумовлене, очевидно, культурним і цивілізаційним рівнем. Стан безперечно сумний і пригноблюючий".

Так говорять поляки про власне село. Кажуть, що серед селян завмерла всяка охота цікавитись ріжними суспільними справами, і то такими, що відносяться безпосередньо до самого села, до його біди і нужди. Чому це так? Чому навіть польські селяни втратили охоту і амбіцію до праці, до змагань, до боротьби з нуждою, з перешкодами? А тому, що держава занадто втручає свій ніс до найдрібніших справ широкого загалу.

Польський уряд хоче завести в себе тоталітарний устрій, себто такий устрій, що охопляє найменшу ділянку суспільного життя і кожній тій ділянці згори приказує, що вона має робити. А це власне вбиває в людей охоту і волю до поступу. Бо коли хто занадто втручає свій ніс у місцеві справи села чи міста, то вбиває в місцевих провідників охоту і волю застановлятися над ріжними справами і приходити до якихнебудь висновків у тих справах. Кожний місцевий провідник думає собі: „Нащо я маю напружувати свій мозок і укладати якийсь плян, коли, всеодно, провідники вгорі заперечать це і скажуть мені по їхньому робити". Це ступнево викликає задеревіння і брак зацікавлення в суспільних справах. Бо це далеко лекше всіх поставити на „позір" і кожному сказати „мовчи", я тут провідник", ніж кожному зокрема приказати, що робити. Лиш маленький відсоток є на світі таких широко освічених провідників, щоб могли в найдрібніших подробицях дати приказ своїм підчиненим, що вони мають робити. Тай ті мають при собі хмари знавців, яких раду вони шанують і їх слухають.

Лиш зарозумільці, які гадають, що поїли всі розуми на світі, не числяться з волею і порадами тих людей, що довгий час живуть на місці, вросли в ґрунт, знають добре відносини. І ось коли такі зарозумільці дірвуться до проводу, вони зараз хочуть захопити ціле суспільне життя під свою контролю і хочуть кожному диктувати свою волю.

А вислід є такий, як це описало „Ютро Праци": наступає занепад, знеохота і пасивність серед широкого загалу, не лиш у загальних державних справах, але навіть у своїх власних.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БОСТОН, МАСС. Дов. Дружина князя Данила, від. 238, повідомляє своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в церковній гали на Арлінґтон вул., зараз по відправі. Просимо всіх прийти, бо маємо важні справи Союзові до обговорення. Кожний член Союзу повинен асекурувати свої діти в Союзі, а не в чужих компаніях. Члени, що довгують, зволять вирівнати свої залеглости, бо впротивнім разі будуть суспендовані. Також просимо старатись приєднувати нових старших кандидатів в члени Союзу. — І. Чопик, предс.; Д. Сілінський кас.; Н. Давискиба, секр.

ФРАНКФОРД, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, подає до відома, всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що місячні збори відбудуться в неділю 10-го жовтня, в годині 3-тій пополудні, в У. Н. Домі, 2171 Вакеліпс вул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючим членам пригадуємо, щоби вирівнали свої залеглости. Просимо також членів старатись приєднувати нових дандидатів, як також вписувати свої власні діти до Союзу, щоби наш відділ не був останній, щодо приєднування нових членів. — М. Шанайда, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секретар.

Справжня любов.

— Пане директоре — сказав молодець дріжучим голосом — ви багаті, а я не маю нічого. Моя любов для вашої дочки така безмежна, що життя без неї булоб для мене неможливе! Любов вища над багатство й нужду. Благаю вас, пане, вчиніть мене щасливим, дайте мені вашу дочку за жінку!

— А про котру з моїх дочок іде вам?

— Ах, пане директоре, прошу мені вірити, що це для мене зовсім рівнодушне. Вибір оставляю вповні панові директорові! — запевнив молодець.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

КЛІВЛЕНД, О.

На визвольну боротьбу.

Гром. Бобечки святкували 25-літній ювилей свого подружого життя. При тій нагоді запросили на забаву своїх приятелів, які в часі гостини не забули і за рідний край та зложили на визвольну боротьбу $6.50. Гроші переслано через Обеднання. Зложили по $1: Т. Бобечко, Ю. Гірняк, М. Притуляк, І. Попович, Е. Нечипор, Д. Шмагала; М. Барановський 50 ц.

Дмитро Шмагала.

Два скачмени купили собі на спілку пса, щоб було дешевше, щоби стеріг їх господарства перед злодіями. Купили. Вертаються з псом до дому.

— Слухай, — каже один — ми повинні для порядку установити, котра половина пса до кого належить.

— Як то?

— А так. Пес цей наша спільна власність. Мусимо знати, що до кого належить. Можеш вибрати передню половину з головою, зубами, або другу із задніми ногами, хвостом.

— Коли так, то я волію вже передню частину з головою, бо гавкає.

— То дуже добре. Тому я не буду мати обовязку кормити пса — відповідає другий.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПИТАННЯ І ВІДПОВІДИ

Питання: Я служив в американській армії підчас світової війни і був почесно звільнений. До цього часу я не дбав про американське громадянство, бо плянував вертатись до Европи. Тепер я хотів би натуралізуватись і оставатись тут стало. Як це можна зробити?

Відповідь: Перед самим своїм закриттям конґрес рішив продовжити час натуралізаційних привілеїв, давніше означених у відноснім законі для ветеранів світової війни. На підставі того до 25. травня 1938 року вам не треба вибирати „перших паперів", але відразу внести петицію на повне громадянство. Ви є звільнені від усяких натуралізованих оплат, одначе вам треба двох свідків.

Питання: Чи може конґрес ухвалив реєстрацію чужинців, котрі прибули до Злучених Держав нелеґально перед 1. липня 1924 року?

Відповідь: Такої ухвали не зроблено. Така леґалізація буде можлива за законопроектом посла Даєса, котрий уже перейщов у палаті послів, але остався не полагоджений у сенаті перед закриттям конґресу. Треба вірити, що сенат візьме той проєкт під свої обради на наступній сесії, в січні 1938 року. Тимчасом реєструватись можуть тільки ті нелеґальні чужинці, котрі приїхали сюди перед 3. червня 1921 року.

Питання: Які наслідки можуть бути, коли чужинка, котра дістала безквотну іміґраційну візу через подружжя з американським громадянином, відкажеться з ним спільно жити?

Відповідь: Закон, ухвалений конґресом останнього травня, наказує депортувати тих чужинців, котрі задля того, щоб дістати безквотну чи упривілейовану візу, одружаться з американськими громадянами без наміру спільно жити як подруги.

Питання: Моя жінка, з котрою я оженився 1923 року, є американською громадянкою, а я надальше чужинцем. Чи можу натуралізуватися упрощеною процедурою?

Відповідь: Така упрощена натуралізація, а саме без вибирання „перших паперів", прислугує тільки тим чужинцям, котрі одружилися з американськими громадянами після 24. травня 1934 року, або котрих жінки чужинецького роду набули американське громадянство після тої дати.

Питання. Я приїхав сюди ще 1899 року, але не памятаю точної дати, ані назви корабля. Мені казали предложити докази мого приїзду перед 1906 роком і тоді я зможу натуралізуватись без посвідки приїзду. Як і де можна такі докази дістати?

Відповідь: Коли памятаєте точну адресу вашого мешкання 1900 року, то Переписне Бюро Злучених Держав зможе провірити ваше тутешнє мешкання з переписних реєстрів. Пищіть у тій справі на таку адресу: Bureau of Census, Department of the Interior, Washington, D. C., подаючи інформації про ваше мешкання 1900 року, коли переводжувано спис населення.

Питання: Чи це правда, що новий закон робить утруднення відносно одержання дозволу женитьби в Америці?

Відповідь: Ви, здається, покликуєтесь на закон, котрий тепер увели в життя у стейті Ню Йорк. Це не утруднює одержання, приписує, щоб шлюб відбувся по упливі 72 годин після видачі такого дозволу. Подібні закони існують у стейтах: Каліфорнії, Ню Джерзі і Тексас, коли у Конетикот, Месечусетс, Мішиґен, Пенсилвенії та дванацятьох інших стейтах вимагають пять днів перерви між одержанням дозволу та вінчанням. Ці закони принято на те, щоб здержати поспішні шлюби.

Питання: Де переводять інспекцію тих чужинців, котрі прибувають до Злучених Держав літаками? Яких іміґраційних віз їм потрібно?

Відповідь: Департамент Праці визначив число летунських стацій уздовж канадійського пограниччя та дальше в краю на пристані для літаків, котрі привозять чужинців до Злучених Держав, де іміґраційні інспектори стрічають приїзних. Такі чужинці обовязані мати звичайні іміґраційні візи від консуля Злучених Держав.

Питання: Я бажав би купити фарму, котру тепер винаймаю. Чи це правда, що недавно ухвалений конґресом закон дозволяє на державні позички на купно фарми? Маю перші американські папери. Чи можу подаватись на таку позичку?

Відповідь: Закон про аренду фарм виразно надміняє, що ніяка особа не буде управнена до одержання чи користання з позичок, котра не є громадянином Злучених Держав.

ФЛІС.

РАДІО.

Починаючи в суботу, дня 9-го жовтня, 1937, кожної суботи, точно в годині 1-шій пополудні, буде надавана Українська Програма зі стації KQV в Пітсбурґу, Па.

Українську Програму влаштовує фірма знаного порошку до прання й чищення „ТАРСОН". 32-4

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Мир", від. 324, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 9-го жовтня, в домі Укр. Громади, на 23-тій і Бравн, в годині 7:30 ввечір. Через літо не можна було нічого робити для товариства, та тепер вже можна. Тому кождий член повинен бути. — Г. Гонта, предс; Н. Бурак, кас.; М. Туркот, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9-го жовтня, в годині 8-мій ввечір, в церковній гали де звичайно. Просимо членів прийти на ті збори, бо маємо багато справ до полагодження. Просимо старатися приєднувати нових членів до Союзу, як старших, так і дітей, будемо приймати без вступного. — І. Король, предс.; С. Музика, кас.; Я. Салій, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра й Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, зараз по Службі Божій, в гали церковній на Калич вул. Кожний член обовязково має прийти на ті збори, бо мусимо приготовитись до посвячення прапорів. Тому старайтесь записувати нових членів, щоби ставали разом з нами під тими новими прапорами до організації, бо в організації тільки сила. Довгуючим членам пригадуємо щоби вирівнали свої довги, бо ми тепер потребуємо багато грошей на прапори. — Ю. Гірняк, предс.; Д. Дорош, кас.; М. Бусько, секр.

САВТПОРТ, КОНН. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 84, повідомляє своїх членів і членкиць, що три-квартальні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня в годині 4-тій пополудні. — Ю. Гоголь, предс,; М. Гудзік, кас.; М. Сендзік, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов ім. Івана Франка, від. 146, подає до відома, що збори відбудуться в неділю 10-го жовтня, в годині 2-гій пополудні, під ч. 12172 Джоз. Кампан. Обовязком кождого члена, є бути приявним на тих зборах, бо маємо дуже важні справи до полагодження буде звіт контрольної комісії. Рівнож довгуючі члени, щоби виповнили свої обовязки, щоби не було потрібним писати напімнення. Тепер є пора, котру треба використати коло преєднування нових членів. — І. Підперигора, предс.; Ст. Номяк, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Запорозька Січ, від. 75, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в годині 1-шій пополудні, в гали Сетизенського Клюбу, 3464 Сікат вул. Просимо членів конечно прийти на ці збори, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Напоминаємо тих членів, котрі позатягали довги у відділовій касі, щоби старалися вирівнати ті довги, бо впротивнім разі будуть суспендовані. Також просимо записувати своїх дітей і старших в члени Союзу. Просимо тих членів, котрі ще не дали своєї жертви на Народній дім, щоби старались зложити відповідну жертву. — Ст. Михайлюк, предс.; І. Слупецький, кас.; В. Тарас, секр.

КЛИФТСН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в год. 2-гій пополудні, в гали парохіяльній, 4547 Говп Евеню, Пасайк, Н. Дж. Тому, що маємо важні справи до вирішення, приявність кожного члена є конечна. Просимо довгуючих прийти і вирівнати свої залеглости, бо впротивнім разі будуть суспендовані. І. Живицький, предс.; Г. Яськів, скр.

ЛУДЛОВ МАСС. Тов. ім. І. Франка, від. 253, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що трикартальні збори відбудуться в суботу, 9-го жовтня, в годині 7-мій вечером. Обовязком є кождого члена прийти на означений час, бо є важні справи до вирішення. Також просимо тих членів, що довгують по 2 або більше місяців, щоби прийшли на збори і вирівнали свою залеглість. Наколи довгуючі члени не прийдуть на ці збори і не вирівнають своїх залеглостей, будуть суспендовані. Також будемо приймати нових членів без вступного. — Д. Нарко, предс.; П. Павлів, кас.; І. Приступа, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. І. Хрестителя, від. 230, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня в годині 2-гій пополудні, в гали під ч. 525 Вест Раєн Евеню. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Напоминаємо довгуючих членів, щоби прийшли і вирівнали свої залеглости, бо впротивнім разі будуть суспендовані. — Т. Періг, предс.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих членів, що три-квартальні збори відбудуться в пятницю, 8-го жовтня, в годині 8-мій вечером в гали У. Н. Дому 214-216 Фултон Стріт. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Буде справоздання урядників і контрольної комісії за 3-тий квартал. Просимо нових кандидатів, котрі хотіли б стати членами, хай прийдуть на збори, а ми радо їх впишемо в члени. Також просимо родичів вписувати своїх дітей до Союзу. — П. Сташко, предс.; М. Ґенеґа, кас.; К. Пілат, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Укр. Нар. Союзу, від. 292, подає до загального відома всім своїм членам, що триквартальні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в годині 1-шій пополудні, в гали парохіяльній при Клиперт і Едвард. На ці збори конечно мають прийти всі члени бо маємо важні справи до полагодження. Також просимо старатись приєднувати нових членів, так старших як і дітей. — І. Форись, предс.; І. Андрусевич, кас.; П. Кізел, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в годині 1-шій пополудні. Просимо всіх членів прийти конечно і вирівнати свої владки, також будемо принимати нових членів. — Т. Кальнук, рек. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в годині 12:30 пополудні в клюбі Укр. Амер. Горожан, 847 Н. Френклін вул. Обовязком кожного члена є явитись на збори, бо маємо важні справи до полагодження. — Я. Лежняк, секр.

МОНЕСЕН, ПА. Бр. св. Петра й Павла, від. 338, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в годині 2-гій пополудні у звичайнім місці. Напоминаємо довгуючих членів, котрі довгують по кілька місяців, щоб старалися заплатити довг, бо впротивнім разі будуть суспендовані. Просимо родичів, котрі мають діти, щоби вписували їх в члени Союзу, як також старших кандидатів, щоби прийшли на збори, а ми впишемо без вступного. — М. Коваль, предс.; І. Фаль, кас.; І. Адамів, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що три-квартальні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в годині 2-гій пополудні, в Ліберти Гол. Буде справоздання уряду і контрольної комісії, як також інші важні справи до полагодження. Напоминаємо довгуючих, щоби вирівнали свої довги. — І. Шеґера, предс.; Дм. Фидина, кас.; Н. Лісний, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9-го жовтня, в годині 7:30 ввечір, в гали церковній. Всі члени мають обовязково явитися на зборах, бо маємо важні справи до вирішення. — Іван Глива, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в Клюбі Горожан, 847 Н. Френклин вул. Всі члени обовязково мають бути приявні на тих зборах. Початок точно в годині 1-шій пополудні. С. Гвіздь, секретар.

КОТСВИЛ, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в годині 1-шій пополудні. Просимо всіх членів, щоби були приявні, бо маємо важні справи. Також просимо членів приєднувати нових членів до Союзу. — М. Пик, предс.; В. Чернецький, кас.; П. Турчин, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в годині 2-гій пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, під ч. 608 В. Лакавана Евеню. Приявність всіх членів є конечна. Довгуючі члени, щоби постаралися вирівнати свої залеглости. — Р. Рубльовський, секр.

ІРОНДЕКВІТ, Н. Й. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в годині 2-гій пополудні в Укр. гали, на Норт Гудман. Просимо членів прийти на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. — Н. Головка, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Михайла Грушевського, від. 219, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9-го жовтня, в годині 7-мій вечером, в Укр. Прав. Галі, 675 Савт 19-тій вул. Просимо членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Як рівнож звертаємо увагу членам, що не платять регулярно місячних вкладок, щоб відтепер платили, як також напоминаємо довгуючих членів, щоби прийшли на ці збори і вирівнали свої залеглости. Також просимо членів, прийти і розібрати тікети на баль. — Уряд.

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. Запорозька, Січ, від. 67, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, точно в годині 2-гій пополудні, в Ліберти гали. Просимо всіх членів, щоб зійшлися на означений час. Є досить важних справ до обговорення, як рівнож контрольна комісія здасть справоздання за третій квартал. Не приявний член на зборах заплатить кару після статута. — І Шуран, предс.; І. Андрушко, кас.; Г. Патинок, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. Любов, від. 45, подає до відома, що звичайні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в годині 2-гій пополудні, в домі Укр. Амер. Горожан, 847 Н. Френклін вул. Просимо члені, щоби прийшли на означений час і взяли участь в нарадах. Горячий час минув, пора братися до роботи. Є ухвала, щоб влаштувати приняття, то щоб пізніше не було нарікань, що зроблено без ширшого відома членів. Також принимаємо нових членів, до Тов. і Союзу, також просимо вписувати свої діти. — В. Стриковський предс.; А. Гарасим, кас.; Т. Малик, секр.

ҐРІНПОЙНТ, (Бруклин), Н. Й. Товариство Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що збори відбудуться в суботу, 9-го жовтня, в годині 8-мій вечером. Є важні справи до полагодження тому обовязко є явитися на означений час. Також просимо членів старатись вписувати свої діти до Союзу, як також своїх знакомих. Неприявний член буде караний після статута. — М. Більський, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Українська Січ, від. 282, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в годині 3-тій пополудні, в У. Н. Домі. Обовязком є кождого члена явитися на час, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Довгуючі члени зволять вирівнати свої залеглости, щоби не наражуватись на суспензу. — І. Пігуляк, предс.; Г. Туркевич, рек. секр.; І. Каменюк, фін. секр.; В. Осухівський, касієр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Василія, від. 339, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9-го жовтня, в годині 6-тій ввечір, в домі Укр. Громади, 3322 Н. Лавренце вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори на означений час і заплатити свої довги, як також є важні справи до вирішення на цих зборах, тому приявність кожного члена є конечна. Просимо родичів, котрих діти ще не є вписані в члени Союзу, хай це зроблять якнайскорше, як також просимо старатись приєднувати старших у члени. — І. Сорока, Мак., предс.; І. Сорока, Мих., кас.; О. Діорка, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в годині 2-гій пополудні в У. Н. Домі. Просимо членів явитися конечно, і на означений час. — Уряд.

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАЇВ. (131)

Поволі ступала ціла та процесія до понурої святині зеленої богині. Чим ближче вони підходили, тим поважніше виглядали обличчя маянців. На них находила якась релігійна екстаза. В тій то святині Залія мала довершити їх найвищий релігійний ритуал, що мав коштувати білих людей їхнє життя. Нишком Залія поглядала на чудову будову Тарзана.

Чим ближче вони підходили до святині, тим більше вянуло серце Залії. А всеж таки шкода його вбивати — думала вона собі. Алеж що тепер робити? Тепер запізно думати про втечу. Тепер вона мусить довершити свого вчинку, який колись був для неї зовсім звичайний, а тепер такий жахливий. Нагло вона закликала до Тогацаля: „Гляди, там світло!"

Це дійсно було світло; світло сонця, що сходило над обрієм. Тогацаль поглянув у цей бік і невдоволено потакнув: „Так, це сонце. Воно освітить нашу святиню і в часі світла богиня не може бачити. Її зір ділає тільки вночі. Ми мусимо зачекати, аж знову сховається сонце, настане темнота. Нині вечором, нині вечором!"

Королева Залія з радости засміялася. Хитрий Тогацаль бачив цей усміх і розумів, що він означає. Отож тепер він не мав найменшого сумніву, що королева хотіла врятувати життя Тарзана. „Але вона цього не виконає, бо я цьому перешкоджу", думав собі Тогацаль, вдивляючися в обличчя королеви. „Я сам стерегтиму цього вязня", порішив він.